

דפיברילטור: מכשיר מציל חיים במרחב הקהילתי הנחיות ומידע למנהלי מרכזים קהילתיים (מתנ"סים)

"החוק המחייב הצבת מכשיר הדפיברילטור בכל מוסדות החינוך בישראל, נולד מיוזמת אנשים שלקחו את הטרגדיה האישית שחוו והפכו אותה לחוק שמעניק חיים", (ח"כ מרגי). ח"כ טיבי: "העברתי לא מעט חוקים אבל לחוק הזה יש מטען רגשי מיוחד בשל העובדה שאצלי הוא מזוהה עם דמות של ילד בשם אדם שנפטר בגיל 8 בחצר בית הספר כאשר אמבולנס הגיע רק לאחר 45 דקות. אם החוק היה קיים אז סביר להניח שאדם היה היום איתנו".

סוף מעשה במחשבה תחילה. בידינו היכולת להציל אדם!

החוק להצבת מכשירי החייה במקומות ציבוריים (התשס"ח-2008) והרחבותיו לאורך השנים, נולדו מתוך הבנה שזמן התגובה הוא הקריטי ביותר במקרה של דום לב. "החוק נולד מיוזמת אנשים שלקחו טרגדיה אישית והפכו אותה לחוק שמעניק חיים".
כחברה ממשלתית המפעילה מרכזים קהילתיים (מתנ"סים) בכל רחבי הארץ, עלינו לראות בחוק זה לא רק חובה רגולטורית, אלא שליחות מוסרית. המתנ"ס הוא מקום מפגש לילדים, נוער ואוכלוסייה מבוגרת – והימצאות מכשיר נגיש יכולה להיות ההבדל בין חיים למוות.

מה קובע החוק כיום?

- **מקומות ציבוריים:** חובת הצבת מכשיר בכל מקום המכיל מעל 500 איש (קניונים, משרדי ממשלה, רשויות מקומיות ומוסדות להשכלה).
- **מוסדות חינוך:** חובה להציב דפיברילטור בכל מוסד חינוכי בו לומדים מעל 500 תלמידים (ובבתי ספר יסודיים מסוימים אף פחות מכך, בהתאם לעדכוני התקנות).
- **המלצת החברה:** בשל אופי הפעילות במתנ"סים (חוגי ספורט, אירועי תרבות וקהל מגוון), אנו מנחים להציב מכשיר בכל מרכז קהילתי, ללא קשר למכסת השוהים המדויקת באותו רגע.

מהו דפיברילטור (מפעם)?

מכשיר חכם המאבחן הפרעות קצב קטלניות (כגון "פרפור חדרים") ומשגר מכת חשמל באופן אוטומטי כדי להחזיר את הלב לקצב סדיר. ה"דפיברילטור", מאתר הפרעת קצב קטלנית מסוג "פרפור חדרים" או "טכיקרדיה חדרית", ומשגר אוטומטי מכות חשמל.
מצב זה, מבחינת הגוף, דומה למצב של דום לב, שכן כאמור איברי הגוף אינם מקבלים את הדם ובו חמצן הדרוש לפעילותם. במצב כזה של פרפור חדרים, או טכיקרדיה חדרית, הדרך היחידה להציל את הנפגע היא בהחייאה הכוללת עיסוי לב ומתן שוק חשמלי. מכשיר הדפיברילטור מאבחן בעצמו את הפרעות הקצב הללו, ושולח מכות חשמל ללב במטרה לשתק את ההפרעה החשמלית, כך שהלב ישוב לפעילות לב סדירות.

- **פשטות תפעול:** המכשיר תוכנן לשימוש על ידי אנשים ללא רקע רפואי.
- **בטיחות:** המכשיר לא ייתן שוק חשמלי אלא אם זיהה צורך רפואי ודאי.

שלבי פעולה בחירום: צעד אחר צעד

במקרה של אדם שהתמוטט, איבד הכרה ואינו נושם כסדר:

1. **חיג למד"א (101):** הזעיקו עזרה והשאירו את הטלפון על **רמקול**. המוקדן ידריך אתכם.
2. **עיסויי חזה:** התחילו בעיסויים במרכז החזה בקצב של כ-100 בדקה (לפי קצב השיר "Stayin' Alive").
3. **הבאת המכשיר:** בקשו מאדם נוסף להביא מיד את הדפיברילטור (המוצב במקום בולט או אצל קב"ט המרכז).

4. הפעלה: פתחו את המכשיר והקשיבו להוראות הקוליות בעברית.
5. הדבקה: הצמידו את המדבקות לגוף החולה כפי שמופיע באיור על המכשיר.
6. אבחון ושוק: המכשיר ינתח את המצב. אם יורה על מתן שוק – התרחקו מהחולה ולחצו על הכפתור (או המתינו לשוק האוטומטי).
7. המשך טיפול: המשיכו בעיסויים לפי הנחיות המכשיר עד להגעת הצוות הרפואי. אין להפסיק את פעולת המכשיר או לנתקו עד להגעת הפרמדיקים.

השוואת דפיברילטור , או איך נדע באיזה דפיברילטור כדאי להשקיע?

ישנו מגוון מכשירים, המתאימים למצבים שונים, להצלת חיים, כבכל מוצר, כדאי לעשות השוואת דפיברילטורים ולהשקיע במכשיר איכותי, עם חיי סוללה ארוכים. מחירי הדפיברילטורים האיכותיים נעים בין כ 3.500 למכשיר הבסיסי, ועד 15,000 למכשירים מתקדמים ביותר.

ישנם 2 קטגוריות עיקריות של דפיברילטורים – אוטומטי וחצי אוטומטי. דפיברילטור אוטומטי מיועד בדרך כלל עבור אנשים שעברו הכשרה בנושא, כגון מרפאות, אמבולנסים וחובשים, שכן על האדם לתת את השוק החשמלי במועד שיש להפעיל על המטופל. דפיברילטור מסוג זה מהיר יותר, ולכן אם יש באזור אדם בעל הכשרה בנושא, שווה להשקיע בו למרות מחירו היקר יותר.

רכישה ותחזוקה - דגשים למנהל/ת

בבואכם לרכוש מכשיר למרכז הקהילתי, יש לקחת בחשבון:

- **אוטומטי מלא מול חצי אוטומטי:** עבור המרחב הציבורי, מומלץ המכשיר **האוטומטי** שמסיר מהמפעיל את הצורך ללחוץ על כפתור השוק ומקל על הלחץ הנפשי.
- **עמידות וחיי סוללה:** יש לוודא שהמכשיר מגיע עם סוללה ל-4-5 שנים ומדבקות בתוקף.
- **מיקום:** המכשיר חייב להיות מוצב בתוך ארון ייעודי, במקום מרכזי, נגיש ומשולט היטב.
- **הדרכה:** באחריות המנהל/ת לוודא שצוות המרכז (מזכירות, אבטחה, מדריכים) עבר הדרכת ריענון קצרה.

השכרת דפיברילטור

אפשרות נוספת היא השכרת דפיברילטור, המתאימה למי שמוציא קבוצה גדולה לנופש, הפלגה, אירוע גדול או הופעה. השכרת הדפיברילטור חשובה בדיוק כמו שכירת מאבטחים, ודאגה לאוכל ושתיה עבור המשתתפים. כאשר אתם שוכרים דפיברילטור אצלנו, תקבלו גם ערכת הנשמה אישית, וציוד נוסף שיסייע במקרים בהם נצרכת החייאה. אנו ממליצים לכם לשכור דפיברילטור לאירועים רבי משתתפים, על אף שהחוק עדיין לא דורש זאת.

דפיברילטור והחברה למתנ"סים והמרכזים הקהילתיים

הניסיון מלמד כי הימצאות המכשיר קריטית. לאחרונה נחשפנו לשני מקרים: באחד, בהיעדר מכשיר, האירוע הסתיים בטרagedיה. במקרה השני, ערנות הצוות ושימוש מיידי בדפיברילטור החזירו לאדם את הדופק והנשימה – והצילו את חייו. אני קורא לכל מנהל ומנהלת מרכז: אל תמתינו למקרה הבא. הצבת דפיברילטור היא נדבך בטיחותי חיוני השומר על שלום הציבור שלנו. אין בפרסום זה הסבר כסמכות רפואית, אך אנו מבקשים מכל מנהל/ת להוסיף עוד נדבך של בטיחות למרכז הקהילתי ולציבור המגיע אליו ולרכוש מכשיר החייאה, להעביר את כל הצוות השתלמות קצרה בשימוש בו ולהציבו במקום מרכזי ובולט לשעת חירום.

"כל המציל נפש אחת, כאילו הציל עולם ומלואו"